

„Olyan lesz a jövő, mint amilyen a ma iskolája.”
Szent-Györgyi Albert

ESÉLYEK ÉS LEHETŐSÉGEK

ÖN-KOR-KÉP • esélyegyenlőségi melléklet • 2008. június

Minden kisgyerek okos, a legtöbb ember ostoba. Ezt teszi a nevelés.

Móra Ferenc

Az Iskola Biztonságáért Bizottság

Az oktatási és kulturális miniszter azért hozta létre Az Iskola Biztonságáért Bizottságot, hogy tagjai – akik az iskoláról, nevelési-oktatási folyamatok intézményesített helyszínéről, a bűnmegelőzésről, a szülők szerepéről széles körű tudással rendelkeznek – vitassák meg az iskolákban megnyilvánuló erőszak változatos formái kialakulásának lehetséges okait, és alakítsanak ki szakmai állásfoglalást a pedagógusok magas színvonalú oktató-nevelő munkája, a bonyolult tanár–diák kapcsolatrendszer vonatkozásában. Mindezek célja, hogy az iskolai erőszak okai, az iskolát érő és az iskolai erőszakhoz vezető iskolán kívüli hatások kiszűrése, kezelése azonosíthatóvá válhassanak, megoldási alternatívák legyenek hozzáférhetőek.

„Nem az a feladatunk, hogy a felnövekvő generációnak meggyőződéseket közvetítsünk. Hozzá kell segítenünk, hogy a saját ítélőerejét, a saját felfogóképességét használja. Tanuljon meg a saját szemével nézni a világban... A mi vélekedéseink és meggyőződéseink csak a mi számunkra érvényesek. Az ifjúság elé tárjuk őket, hogy azt mondjuk: így látjuk mi a világot. Nézzétek meg

most már ti is, milyennek mutatja magát nektek. Képességeket ébresszünk fel, és ne meggyőződéseket közvetítsünk. Ne a mi igazságainkban higgyen az ifjúság, hanem a mi személyiségünkben. Azt vegyék észre a felnövekvők, hogy mi keresők vagyunk, és őket is a keresők útjára kell vezetnünk.”

Rudolf Steiner

„Cigány bűnözés”

Buszra vártam. A megálló egy bolt előtt volt.

8–10 év körüli roma gyerek számolgatta az aprópénzét a bolt előtt, majd boldog mosollyal szaladt is befelé. Pár perc múlva már egy csokival gazdagabban (pénz nélkül) jött ki. Ám a csoki csomagolása erősebb volt nála. Oda ment a legközelebb álldogálóhoz és így szólt: „bácsi kérem, bontsa fel nekem”.

Ami ezután történt az azóta is kísért.

Elvette a csokit a gyerektől, majd a gyereket megragadta és húzni kezdte a bolt felé. „Te mocskos, tolvaj, büdös cigány! Most lebuktál!” – ordította és meg akarta ütni a gyereket! Sikerült elkapnom a kezét, és a gyerek sírva elszaladt, a csokiját is hátrahagyva.

Ami ezután történt azt nem részletezném – ami a lényeg: a bolti eladó kijött a boltból a kiabálásra. Kiderült, hogy rendszeresen ide járt a kislány és mindig – mint most is – kifizette, amit vett!

Ezután gyakran jártam arrafelé, de a kislányt soha többé nem láttam. – A boltost sem!

Forrás: <http://romalap.eu/page.php?21>

150 éve senki nem törődik a sértettekkel

Beszélgetés dr. Gönczöl Katalinnal, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium szakállamtitkárával.

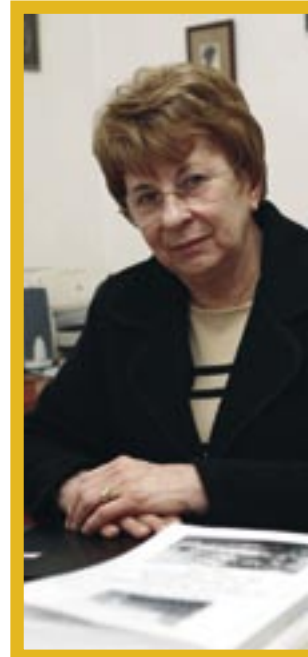
– Az Iskola Biztonságáért Bizottság jelentéséből egy adat különösen megdöbbentett. Nevezetesen, hogy a 14–18 év közötti fiatalok mintegy kétszer nagyobb arányban vesznek részt az erőszakos bűnözésben, mint a felnőttek.

– Amióta világ a világ ez így van. Ez azt jelenti, hogyha a gyerekkorúakat is nézzük, a 12–14 éveseket, akkor ez nem olyan félelmetes adat. Amitől izgatottak vagyunk, hogy ezek között megjelenik súlyosabb erőszakos bűncselekmény is.

– Gyilkosság?

– Az is van egy-kettő, de ezek egy egész évre, a közhangulatra rányomják a bélyegüket, de még a gyerek csínytevés megítélésére is. Lásd Kaposvár, ahol két gyerek megölte a barátját. Azóta szoronganak a szülők, a gyerekek, a tanárok attól, hogy vajon egy ártatlan csínyből nem lesz-e bűncselekmény.

– Ilyenkor a legtöbb ember arra gondol, nem érdemes erre a világra gyereket szülni.

– Háborúban is szültek gyerekeket, és békeidőben is követtek el gyerekek bűncselekményeket. Gondoljunk csak Molnár Ferenc regényére, a Pál utcai fiúkra. Igaz, abban nem késsel oltották ki Nemeček Ernő életét... De az az ártatlan kisfiú mégis meghalt. Az okokról pedig a szülőktől a parkőrig mindenki tudott, azonban senki nem kiáltott rendőrért.

– *És ma mit tesznek a felnőttek?*

– Ha például az óbudai lakótelepen egy játszó csoport rendetlenkedik, csintalankodik, vadul játszik, akkor az otthon lévő kismamák és az idősek ijedten reagálnak erre, mert nem ismerik a szomszédban nevelkedő gyerekeket, de a szüleit sem. Félelmükben azonnal rendőrért kiáltanak. Pedig egy összeszedett közösség az ilyenfajta eseteket képes volna kezelni. Ezért sajnós a rendőrség sokkal hamarabb avatkozik bele az ilyen cselekményekbe, mint az a közösség, amely korai időszakban normálisan tudna reagálni a gyerekek „kakasviadalára”. Az iskola sem foglalkozik a csellengőkkel. Ha vége a tanórának, általában megszűnik a kapcsolat a gyerekekkel. A nevelési tevékenység gyakorlatilag a tudásközvetítésre redukálódik. Most az számít, hogy képes-e Varga Pisti továbbtanulni, ám az már korántsem olyan fontos, hogy milyen ember lesz belőle. E jelenségek miatt alakult ki az a szakpolitika, amit bűnmegelőzésnek hívnak. Hogy ez miként valósul meg a gyakorlatban, arról igen érdekes írások olvashatók a www.bunmegelozes.hu weboldalról, az úgynevezett virtuális konferencia hozzászólásai között.

Az Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesületének (OFOE-nek) honlapján 2007 novemberében

óta a virtuális kongresszus rovatban zajlik a diskurzus, most az esélyegyenlőség kérdése került a középpontba. Az OFOE honlapján személyes történetekről, „jó példákról”, a közoktatás legégetőbb problémáiról és az esetleges megoldásokról, például a „szemtől szembe” módszer eseteiről is olvashatunk. A kongresszuson lehetőség nyílik arra, hogy a szakemberek és érdeklődők megosszák egymással személyes és szakmai tapasztalataikat, a pályájuk során átélt sikereiket és kudarcaikat egyaránt.

Peer Krisztina hozzászólása Találkozásom cigány gyerekekkel

Peer Krisztina vagyok. Nem tanár egy iskolában. Pedig gyerekkoromban annak készültem, még azután, hogy a zöldséges pályáról letettem.

Egy általános iskolában dolgozom, ahol a három éve bevezetett magatartásmódosító modellprogram szakmai koordinációját végzem. Fialat vagyok, és nő. Ez most nem válik előnyömmre, de próbálkozom.

Közel érzem magamhoz a cigány kultúrát. Valami olyat közvetít, amiben otthonosan érzem magam. Idővel azt vettem észre, valahogy mindig a cigánysággal foglalkozom: az egyetemi dolgozataimban, az utcán, a médiában és a munkámban is. Szeretek közöttük lenni.

....

Egy alapítványnál három évig csoportokat vezettem iskolákban, ahol többször találkoztam cigány gyerekekkel. Így ismertem meg az iskolát, ahol két évig dolgoztam családi kapcsolattartóként, ettől a tanévtől pedig programkoordinátorként.

Újratanítás

Sok a cigány gyerek, de ezt papírra nem szívesen írjuk le, nem is szabad, hiszen akkor az már szegregáció. De hát mi tettük azzá! Mindenhonnan kicsapott, kudarcok sorozatát átélt gyerekek ők, akik már a negyedik-ötödik iskolájukat tapossák, bőven „ellátva” magatartási, érzelmi és tanulási zavarokkal.

De ki mondja, hogy ezek valóban léteznek, és nemcsak mi címkézünk, gyártunk papírokat, mert így sokkal könnyebb elviselni őket, eltávolítani, ha már csak a bajt okozzák? Ha mi, pedagógusok, tehetetlenek vagyunk? Sajnos léteznek még ilyen „gyűjtőhelyek”.

Ezért vezettünk be egy amerikai modellprogramot, amely érzelmi és viselkedésszavaros, magatartásproblémás gyermekeknek segít szociális készségeik újratanításában (re-educációjában). A filozófiája, hogy a viselkedés tanult, így meg is lehet azt változtatni. Néhány év eltelte után a gyerekek lehetőség szerint visszatérnek a „normál oktatási rendszerbe”. Sajnálom, hogy erre egyáltalán szükség van. De van.

Szóval velük töltöm a napjaim egy részét, órákat látogatok, szabadidős programot szervezek, egyéni és csoportos foglalkozásokat (élménypedagógia) tartok.

Amikor idekerültem dolgozni, alig volt olyan gyerek, aki ne próbálkozott volna a határfeszítéssel: a tegezéssel a fiatal korom miatt, a külsőre tett megjegyzésekkel, hogy zavarba hozzanak, a cigány–magyar kérdés boncolgatásával. Mint nőnek, különösen nehéz helyzetem volt/van, naponta kell a családi normák ellenében tiszteletet elérnem náluk. Sokszor megizzasztottak és hoztak zavarba, de ezt soha nem lepleztem. Nem titkoltam, hogy ez kellemetlen, bánt, s hogy adott esetben mit gondolok egyes helyzetekről.

Szeretem, ha egy gyerek egyenrangúnak érzi magát mellettem. Ez okoz is némi konfliktust akkor, amikor tanórákat látogatok... Azt tapasztalom, hogy még mindig nehezen fogadjuk el, ha egy gyereknek igaza van. Nem mindig vesszük észre, mennyire tudjuk őket bántani megjegyzéseinkkel. Talán éppen ezért élem ismételten identitáskrizisem: pszichológusnak lenni pedagógusok között (úgy, hogy elengedhetetlen, kicsit tanár is legyek). És hogyan is vethetném össze ezt azzal, milyen lehet cigánynak lenni nem cigányok között...

Nem feledkezem el azokról a gyerekekről sem az iskolában, akik pusztán azért, mert nem cigányok, állandó harcot vívnak a túlélésért. Hiszen itt ők a kisebbség. Így ez a természetes. Emellett minden tisztelem azoké a pedagógusoké, akik nap mint nap türelemmel és szeretettel fordulnak a diákok felé, értik őket és beszélnek a nyelvükön. Azt tudják nyújtani, amit korábban nem tapasztaltak. Mikor jut eszünkbe csak azért felhívni egy szülőt, hogy elmeséljük: a gyermeke ma szépen teljesített, ma már az ötből három órán dolgozott, ma nem bántott senkit... A legapróbb (látszólag jelentéktelen) pozitív visszajelzés is segíti a családot abban, hogy tegyen egy lépést azon a hídon, ami köztük és az iskola között van.

Fontos az őszinteség és a nyitottság, ez mentőöv lehet a kellemetlen helyzetekben. Még akkor is, ha én csak az a „magyar” maradok, aki elnyerte bizalmukat; a „vörös hajú Kriszta néni”.

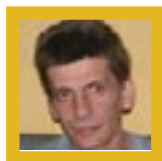
És van még egy út a cigány gyerekek felé, ez pedig a humor. Nagyon szeretik a vicceket, értékelik, és jó együtt nevetni velük.

Látni azt, hogy azok a fiatalok, akik sok kudarccal érkeztek hozzánk, s negatív tapasztalatokkal az iskolákról és tanárokról, jól tudják érezni magukat egy iskolában. Csak meg kell találni bennük azt, ami érték. És ez számomra nem a klasszikus értelemben vett teljesítmény, amit egy iskola megkövetel. Ebben ők nem jók, kevésbé motiválja őket a tanulás. Nem hiszik el, hogy sikerülhet nekik, csak a ma a fontos, hogy holnap mi lesz, nem számít. Talán azért, mert a családban sem érték, talán azért, mert nem is hagyjuk nekik. Lehesen büszkének lenni a bizonyítványon túl másra is!

Vagy mégsem ennyire egyszerű...? Amikor egy srácot sikerült bejuttatni egy első osztályú futballklubba, ahol egyedüli cigányként azonnal elfogadták, mert tehetséges volt, mert akarta, azt éreztem, minden sikerülhet. De amikor a tagdíjból inkább motort vett, elkeseredtem. Aztán rájöttem: miért is bízna abban, hogy focista lesz belőle? A motor pedig ott volt, meg tudta érinteni; még akkor is többet jelentett, ha gyorsan lába kélt...

Szeretnék abban segíteni, hogy megtalálják saját válaszaikat, és mi ne hátráltassuk ebben őket. Tudjanak úgy dönteni, hogy rendelkeznek az ehhez szükséges tudással.

Leiner Károly hozzászólása Zöld Béka tanár úr

Az iskolában eszméltem magamra. Ültem a kis étel-szállító kocsin, Édes tolt, én meg „autóztam” a tankönyvek tetején. Tanítónő volt, megbecsült és elismert, annak ellenére, hogy egyedül nevelt hármunkat nagy szegénységben, gyermekkorom mégis boldog

és meghatározó volt. Az iskolából áradó szagból, légkörből, a gyerekek boldog visítozásából tudtam, hogy ez az én utam is. Így lettem előbb tanító, testnevelés szakos, majd gyógypedagógus, önképzett kalandpedagógus. Most, 43 évesen, úgy látszik, hogy utam kissé elkarnyarodik. Talán csak egy kicsit – legalábbis ezt remélem és hiszem, mert sorsom szétválaszthatatlanul összefonódott a sulival.

Arról akarok írni, ami hivatásomban szép és megragadó volt, ami megtartott ezen a pályán, és ami egyben rámutathat arra is, hogy mitől nem érzem jól magam a ma iskolájában – csak akkor, ha osztályteremben, a kölykök között vagyok.

Hol is kezdjem?

Egy kis iskolában akartam állást találni, mert úgy véltem, hogy a gyerekeknek az a legjobb. (Ha ésszerűen cselekszem, akkor inkább az egyik nagy paneliskolában kellett volna elhelyezkednem. Ott ugyanis hiába csökken a létszám, nincs hova áthelyezni az ott maradó gyerekeket, ezért szinte mindig ezeket az intézményeket töltik fel.)

Így találtam rá a „kisegítő” iskolára. Több mint tíz éve vagyok itt, és nagyon jól érzem magam a sérüléssel élő gyerekek között. Ők tettek Zöld Béka tanár úrrá, ők (és persze saját csemetéim) tanítottak meg az apró jelek meglátására, észlelésére, no meg fokozottabb érzékenységre, toleranciára, odafigyelésre. Szakmai területen folyamatosan fejlődnöm kellett, ezért előbb elvégeztem a gyógypedagógiát, majd sok-sok önképzéssel élménypedagógiai, kalandpedagógiai „leckéket vettem” azoktól, akik ezt magas szinten művelik. Béka bácsi életre kelt, de aggodalommal figyelte, hogy mennyire

kevés gyerek van itt. Ez egyrészt szerencsés dolog volt, mert mindenkiel egyénileg lehetett foglalkozni, fejleszteni, felkészíteni a sérült gyerekeket az önálló életvitelre. Másrészt azonban azt is látnom kellett, hogy a mieinkhez hasonló gyerekek más iskolák padjaiban ülnek tökéletes példaként a hideg integrációnak.

Az utóbbi években jelentős, de korántsem elégséges elmozdulást tapasztaltam ezen a területen. Komoly gondot jelent, hogy a sérült gyerekekkel foglalkozó tanítók általában nincsenek kiképezve erre a sajátos területre, és az iskolák nagy részében nincs gyógypedagógus, fejlesztő tanár, pszichológus, asszisztens. Az utazó szolgálatok pedig még csak alakulóban vannak: a szakembereknek alacsony óraszám, több helyen, gyakran lehetetlen munkakörülmények között kell tevékenykedniük. Így sem a sérüléssel élő, sem az ép gyerek nem kaphatja meg a megfelelő fejlesztést és oktatást.

Nem vagyok integrációellenes, ellenkezőleg: évtizedek óta harcolok a megvalósításáért. Elmondhatom, hogy az általam működtetett Zöld Béka Baráti Körben sikerült megvalósítanom az igazi inkluziót: a tökéletes el- és befogadást. Tehát nem vagyok integrációellenes, de a jelenlegi integrációs folyamat feltételeinek hiánya mélységes felháborodással tölt el.

Mert lehetne ezt jól is csinálni (Lányi Mariettáék a Gyermek Házában például remekül teszik ezt). Tudok azonban olyan tizenhét fős osztályról, ahova nyolc, szakvéleménnyel rendelkező „SNI-s” gyerek „üldögél”, és a tanító sírva kér segítséget tőlem, mert máshonnan nem kap. Tudok olyan kollégáról

is, aki nap mint nap nyugtatóval megy be huszonkét fős osztályába, ahová három sajátos nevelési igényű, hét részképeszavaros, hiperaktív gyerek mellett tucatszámban halmozottan hátrányos helyzetű gyerek jár.

„Én azt hiszem, annál nincs nagyobb öröm, mint valakit megtanítani valamire, amit nem tud, és nagyobb jótevékenység sem.” Móricz Zsigmond

– A virtuális konferencia nagyon jó terep. Ékes bizonyossága annak, hogy az általatok kitűzött célok eléréséhez elsősorban nem pénz kell.

Gönczöl Katalin: – A 2003 óta létező stratégiánk alapelve, hogy bűnmegelőzés címen nem lehet büntetni és

emberek életébe korlátlanul beavatkozni. Pályázataink is ebben a szellemben valósulnak meg. Nem direktívákat adunk ki, hanem a közösségekre bízunk azt, hogy a helyi kihívásokra milyen választ adnak. Nincs sok pénzünk, de az elég ahhoz, hogy egy-egy konzorcium, pl. egy iskola, egy polgárőrség egy vallási, egy szociális munkás-, egy gyermekvédelmi közösség képes legyen kitűzött céljait megvalósítani. A pályázatokat osztályozzuk, személyesen is találkozunk a pályázókkal, majd szakemberek ellenőrzik a pénz felhasználását, és persze szakmai tanácsokat is adnak.

– Az esélyegyenlőség hogy jelenik meg a munkátokban?

– Természetesen első helyre kerülnek azok a pályázók, akiknek a környezetében az átlagosnál több az erkölcsi veszélyzónába került gyerek, akik nem feltétlenül szociálisan hátrányos helyzetűek.

– Milyen eredményeket értek el a pályázók?

– Kapsz egy filmet, ami az egyik leg-sikeresebb vállalkozást mutatja be. Ezt az anyagot, ami mellé egy módszertani útmutatót is adunk, már négyszáz helyen használják az országban. Igen kiváló példa arra, hogy a kortársak, illetve a kortárscsoportok tudnak leg-hatásosabban segíteni a bajba jutot-takon. Az Esztergomi Szent Jakab Alapítvány kortárscsoportja igen vegyes összetételű. Vannak benne gyerekek a katolikus lánynevelő intézetből, cigányok és középosztálybeliek egyaránt, valamint pártfogó felügyelet alatt állók és intézetiek. Egy elhivatott szociális munkás, Hentes Ildikó, egy ügyész, egy bíró és egy rendőr drámapedagógiai módszerek „bevetésével” segítenek a gyerekeknek helyi, megtörtént eseteket feldolgozni. Lopást, drogfogyasztást és más bűncselekményeket. Mindezt filmre rögzítették. Ezt követően az esztergomi kultúrteremben összegyűltek a rokonok, barátok, levetítették a filmet, majd egy szabályos bírósági tárgyaláson az ügyészi és védőbeszéd, valamint a tanú kihallgatások után, ítéletet hozott a bíró. Mi is ott voltunk. Én is életreszóló élménnyel lettem gazdagabb. Ezt a módszert már jó néhány helyen alkalmazzák sikeresen. Például Zalaegerszegen, ahol 12–14 éves korú erkölcsi veszélyzónába került gyerekek vesznek részt a programban. Budapesten, a XVIII. kerületben indult el egy másik projekt, a Szemtől-szembe. Ez azt jelenti, hogy leültetik egymással szemben a sértettet és a vádlottat, és kibeszéltetik velük a konfliktust. Nagyon hatásos módszer.

– Klasszikus konfliktuskezelés.

– Sokat kaptam a fejemre, amikor azt merészelttem nyilatkozni, hogy talán a kaposvári gyerekgyilkosság is megelőzhető lett volna, ha a pedagógusok ismerik és kezelik a gyerekek konfliktusát.

„Érdemes lemenni a halpiacra, és megnézni a rákokkal teli hordókat. Soha nem kell fedelet tenni rájuk, mert ha az egyik rák megpróbál kimászni, a társai belekapaszkodnak, és visszahúzzák. A rossz társaság is pontosan így hat a gyerekekre.” Ben Carson

– Kár, hogy a médiumok többségét csak a tragédiák érdeklik, holott az előbbi példákkal is meg kellene ismertetni a közvéleményt.

– Ez nem rajtunk múlik. Ha megkérdeznék, én sorolom a példákat, de azokat többnyire kivágják, és maradnak a száraz szakmai mondatok.

– Az Iskola Biztonságáért Bizottság jelentéséből furcsa ellentmondás derült ki számomra. Nevezetesen, hogy éppen az esélyegyenlőségre törekvés okán felemelték a tankötelezettségi korhatárt, egyre több a túlkoros gyerek, akik terrorizálhatják a kisebbeket és a tanárokat.

– Nagykanizsán találtak erre megoldást. Az egyik első támogatott projektünk keretében egy iskolába gyűjtötték össze a nehezen kezelhető gyerekeket. Először bennem is volt ellenkezés. Azt mondtam, te jó isten, hát ez önmagában diszkrimináció. Ám egy szerencsés pedagógiai összetételű társaság meggyőzött az igazáról. Sosem látott összefogás alakult ki a szülők, a gyerekek és a tanárok között. Mi a mentorálási programot finanszíroztuk. Szombat-vasárnap zsíroskenyérrel korrepetálásokat szerveztek. És a korábban kiközösített, magántanulónvá minősített gyerekeknek szinte észrevétlenül vált második otthonává az iskola, ahol nemcsak tanulhatnak, hanem játszanak és sportolnak is. Azért is támogattuk ezt a projektet, mert élénken él még bennem, az a nyolvas éves kislány, amit Loránd Ferenc szervezett. Tőle hallottam először, hogy

a gyereket nem szabad osztályismétlésre buktatni, hanem engedni kell 14 éves koráig előre, és utána megnézni, hogy melyik az a két-három tárgy, amelyikből bukásra áll. Loránd teóriája szerint – és milyen igaza volt! – képtelenség, hogy egy gyerek csak azért, mert nem jó matematikából, évekig ugyanazt az anyagot tanulja magyarból is.

– A stratégiátokból az is kiderül, hogy bűnmegelőzés nem igényel jogszabály-módosításokat. Nem kell mást tenni, mint a meglévő kereteket tartalommal megtölteni.

– Amióta szakállamtitkár is vagyok, azt tapasztalom, hogy ebben biztosan egyetért a szakma.

– A családon belüli erőszakra annál több a vita... Te mit gondolsz róla?

– A többi között, hogy itt is meg kell teremteni az esélyegyenlőséget. 150 éve senki nem törődik a sértettekkel. Az igazságszolgáltatás nem nekik szolgáltat igazságot. Ők inkább a büntető eljárás tárgyává és nem az alanyává válnak. Ezért hoztuk létre az áldozatsegítés és a nép ügyvédje intézményét. És bármilyen furcsán hangzik, az elkövetőket, sem a családon belül sem az iskolában, nem lehet csak büntetni, hanem meg kell próbálni visszavezetni őket a normális életbe.

Szegvári Katalin

„Adjatok nekem egy tucát egészséges, ép gyermeket s az általam megjelölt környezetet felnevelésükre, s garantálom, hogy bármelyiket véletlenszerűen kiválasztva olyan szakembert nevelék belőle, amilyet csak akartok - orvost, ügyvédet, művészt, kereskedőt, főnököt, s akár koldust vagy tolvajt is, függetlenül elődei tehetségétől, hajlamaitól, képességeitől, foglalkozásától.”

John Broadus Watson

Sansz Elysées

Progress – „Együtt az egyenlőségért”

Esélyegyenlőségi-

Művészeti fesztivál Erzsébetvárosban

A Sansz Elysées – „Együtt az egyenlőségért” című, az Erzsébetvárosi Önkormányzat és a Törökfürdő Alapítvány, az Európai Bizottság Progress Programjának támogatásával június 7-én fesztivált rendezett a VII. kerületi Madách téren. A rendezvényen részt vett Rauh Edit, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium esélyegyenlőségi szakállamtitkára és Hunvald György, Erzsébetváros polgármestere.

A kerület polgármesterének szívére a hátrányos helyzetű, a fogyatékossgal élők sorsa. Hunvald György több ilyen szervezet tagja, támogatója. Tervei között szerepel egy, a fogyatékossgal élők számára felépítendő átmeneti otthon, ahol néhány napra befogadják azokat a rászorulókat, akiknek családja egy rövid időre el szeretne utazni, ügyeket intézne, ha felügyelet alatt tudná családtagját.

A Sansz Elysées Fesztivál főszereplői az esélyegyenlőségi szempontból védett csoportok voltak. A rendezők megszólították a nőket és férfiakat, a különböző etnikai kisebbségek tagjait, a fogyatékossgal élőket, időseket és fiatalokat. Június 7-én a Madách téren egész napos program várta őket.

A szervezők célja az volt, hogy a Sansz Elysées „sugárútján” sétálgatva és programjai közül válogatva elgondolkodhassunk, valóban olyan befogadóak és toleránsak vagyunk-e,

mint amilyenek gondoljuk magunkat. Attól, hogy átsegítünk egy vak embert az utcán, esetleg előreengedünk a forgóajtóban egy nőt, tényleg adunk-e valódi esélyt nap mint nap a nálunk hátrányosabb helyzetűeknek, hogy egyenlőként éljenek közöttünk?

A Sansz Elysées Fesztiválon olyan nők, romák, fogyatékossgal élők, idősek és fiatalok mutatkoztak meg, akik átlépték árnyékaikat, és bemutatták művészeti produkcióikat, kézmű-

ves termékeiket, erejüket, meggyőződéseit és kitartásukat.

Megmutatták, hogy ők akarnak. Nagyon. Hogy köztünk vannak. És sokan. Hogy példamutatóan megállják a helyüket.

Kérdés, hogy mi is képesek vagyunk-e valódi SANSZ-ot adni nekik és önmagunknak.

Főszervezők: Erzsébetvárosi Önkormányzat és Törökfürdő Alapítvány, Főtámogató: Szociális és Munkaügyi Minisztérium

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség gyermekekről szóló pályázata

Az NFÜ szerint a hátrányos helyzet nemcsak gyermekekre, családokra vagy fogyatékossgal élőkre értendő. Magyarországon 33 leghátrányosabb helyzetű kistérség van. Ezért, amikor a települések EU-pénzekre pályáznak, az esélyegyenlőség nevében azok a települések, amelyek e leghátrányosabb vagy hátrányos térségekben vannak, más feltételekkel tudnak bekapcsolódni a pályázatokba.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben egy település például konkrét projektre – intézmény(iskola)-felújítás, szennyvíz-elvezetés stb. – pályázik mindig feltétel, hogy önrészt is hozzáadjon ahhoz az összeghez, amelyre a program keretében hozzá szeretne jutni. De amíg például a főváros körzetében – mint fejlett térség – az önrész magas lehet, addig a leghátrányosabb kistérség esetében az önrész természetesen alacsonyabb.

Ha egy település – amely kicsi, hátrányos helyzetű, kevés állami forráshoz jut, sok a munkanélküli lakosa, ám van feladata és felelőssége a település fejlesztését illetően, akkor is hozzá kell, hogy jusson EU-forráshoz, ha a kisebb önrészt sem tudja előteremteni. Ezért hazai kormányzati pályázat segíti hozzá az önrészhez.

Az *EU Önerő Alap az önkormányzatok számára*. Erre a célra az idén 15,1 milliárd forint áll a pályázó helyhatóságok rendelkezésére – mondta *Bajnai Gordon* akkor még önkormányzati és területfejlesztési miniszter egy április közepén tartott sajtóbeszélgetésen, ahol az is elhangzott, hogy az idén jelentősen nőtt az önerő alap forrása. Tavaly 10 milliárd forinttal rendelkezett az alap. Számítások szerint az idén 2046 önkormányzat jogosult pályázni a 15,1 milliárd forintos keretre.

A támogatásoknak köszönhetően Magyarország gazdaságilag legelmaradottabb területein 16 milliárd forintnyi beruházás valósulhat meg. A beruházások révén új munkahelyek jönnek létre, és a nagyobb, akár milliárdos beruházásokhoz kapcsolódóan a helyi vállalkozások helyzete is javul.

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség gyermekeket támogató pályázata

Gyerekesély-program országos kiterjesztésének szakmai-módszertani megalapozása és a program kísérése – kiemelt projekt

Keret: 1,3 milliárd

Projektgazda: Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet (SZMI) partnerségben a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézet Gyerekprogram Irodával (MTA KTI GYEP).

Státusza: megjelent, lezárult, jelen pillanatban szerződéskötés alatt áll.

A szakterület helyzetértékelése, a probléma, amit kezelni kívánnak. A gyermekek közt növekszik a szegénységben élők aránya, 2004-ben 20 százalék volt (az uniós átlag 19 százalék). Az egyre kevesebb gyermekből egyre többen születnek szegény, gyakran egyszülős családba. A szegénységben élők közel fele (45%) kisgyermek, illetve tanuló. A szegény gyerekek nagy eséllyel lesznek felnőttként is szegények. A gyermekszegénység elsősorban ott magas, ahol együtt vannak jelen a területi hátrányok (kistelepülés, hátrányos helyzetű térség, település, városrész) és egyéb hátrányok (a szülők hátrányos képzettségi, munkaerő-piaci helyzete, munkanélkülisége stb.), valamint a jó színvonalú szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézségei. Csökken az az idő, amit a családok, szülők és gyermekek együtt töltenek, sok esetben hiányoznak azok a kommunikációs-, konfliktuskezelő-, gondozási és nevelési minták, készségek, melyek segítséget nyújtanának a szülői és házastársi szerepek betöltésében. Ugyanakkor főként a hátrányos helyzetű kistelepüléseken nem állnak rendelkezésre megfelelő a szakemberek és szolgáltatások, illetve ahol rendelkezésre állnak, ott azok elemei nem kapcsolódnak össze. A gyermekek

fejlődési elmaradásai sok esetben nem derülnek ki az iskola kapujáig. Különösen nagy hátrányt jelent ez a sajátos nevelési igényű gyermekek, illetve családjaik számára. Az iskolai kudarcok mögött számos esetben családi, közösségi, szociális deficit hűződnak meg.

Gyermekek és fiatalok integrációs programjai

3 komponens:

A. gyermekvédelmi keretösszeg: 1,15 milliárd, 100 pályázat támogatható

B. ifjúsági keretösszeg:

1,15 milliárd, 100 pályázat támogatható

C. kábítószerügyi keretösszeg:

0,49 milliárd, 40 pályázat támogatható

Státusza: kiírásra került, beadás

Kiírás ideje: 2008. június 20–2008. augusztus 10.

A szakterület helyzetértékelése, a probléma, amit kezelni kívánnak. A demográfiai trendek a gyermek és fiatalok arányának stabil csökkenését mutatják. Ezzel párhuzamosan más kedvezőtlen folyamatok is hatnak: az általános iskolát 16 éves korukig el nem végzők aránya a korosztály kb. 5 százaléka.

Sok gyermek, fiatal van, akik családi és iskolai keretek között nem jutnak hozzá a személyiségük fejlődése, a devianciák elkerülése szempontjából fontos prevenciók lehetőségeihez. Az iskolai kudarcok mögött számos esetben családi, közösségi, szociális deficit hűződnak meg. Csökken az idő, amit a családok, szülők és gyermekek együtt töltenek, sok esetben hiányoznak azok a szociokulturális, kommunikációs, gondozási és nevelési minták, készségek, melyek segítséget nyújtanának a szülői és házastársi szerepek betöltésében.

A gyermekek, fiatalok számára lehetőségeket kell adni hátrányaik leküzdéséhez, a számukra kockázatot jelentő devianciák csökkentéséhez, az integrációjukat szolgáló programok elérhetővé tételéhez, emellett gondoskodni kell arról, hogy szabadidejüket lehetőleg személyiségük, képességeik, készségeik fejlesztésére fordíthassák. A családok (szülők) és szakemberek bevonása, felkészítése fontos ahhoz, hogy a gyermekek és fiatalok lehetőségei az élet minél szélesebb területén bővíthessenek.

A korai beavatkozást középontba helyező Biztos Kezdet Program a leghátrányosabb helyzetű térségekben

Keretösszeg:

1,72 milliárd, öt pályázat támogatható

Státusza: várható

Kiírás ideje: 2008. december 11.

Átfogó cél: A pályázat segítse a fiatalok, különösen a hátrányos helyzetű fiatalok életminőségének javítását, egyéni és/vagy közösségi kompetenciáik fejlesztését, minőségi információkkal történő ellátását. Mindehhez szükségesek olyan szolgáltatások és programok, amelyek segítik őket az iskola, majd a munka világában történő helytállásban, a társadalomba való beilleszkedésben.

Konkrét célok: A 12 és 29 év közötti gyerekek és fiatalok társadalmi integrációjának, elsősorban iskolai előmenetelüknek, pályaválasztásuknak, munkaerőpiacra való belépésüknek elősegítése, továbbá társas (szociális) kapcsolataiknak bővítése, közösségi, közéleti részvételüknek fejlesztése, családi életre való felkészítése, életpálya-tervezésük tudatosságának erősítése.

A mellékletet szerkesztette: Szegvári Katalin
Fotó: Kertész Gábor
Készült a Szociális és Munkaügyi Minisztérium megbízásából.